

Az öröm és a bőség fantomhelyei

A Sehol lakók utópiája

Az emberiség mindig is vágyott a Földön egy olyan paradicsomi helyre, ahol örökre mámorító érzések keríthetik hatalmába. Eszem-iszom ország, Zerzura városa vagy a Boldogok szigete is ezt képviselte. Krónikák, térképek, levelezések és úti beszámolók szólnak a létezésükről. De vajon csak tévedésekről lenne szó?

Mindenki hallott már Atlantiszról, az elveszett helyek „mintaképéről”. Évszázadok óta keresik a legendás kontinenst a vizek mélyén, de a mai napig nem találták meg. Persze több helyet is azonosítottak már Atlantisszal, de nem tudhatjuk, hogy valóban jó megállapításra jutottak-e a kutatók. Más mesés királyságokról és utópisztikus szigetekről is írnak az emberiség krónikái. Olyan társadalmat mutatnak be, mely tökéletes tulajdonságokkal rendelkezik a tagjai számára. Ki ne vágya egy ilyen helyre?

A Boldogok szigetének legendája

A Boldogok szigetét A Hét Város szigetének is hívták, és úgy vélték, hogy annak idején az Atlanti-óceánon helyezkedett el. Quintus Sertorius (Kr. u. 46-127) római hadvezér és államférfi emlékezik meg a helyről az írsaiban, akit egy csata során a Dél-Spanyolországban található Sevilla folyóhoz sodort egy vihar. Itt olyan tengerészekkel találkozott, akik elmesélték neki, hogy most tértek vissza két atlanti-óceáni szigetről, amit együttesen a Boldogok szigetének hívnak. A szigeteken ritka eső szemergett, dús volt a talaj, a fák gyümölcsöktől roskadoztak, és a lég balszamosan selymes volt. Sertorius a sziget megszállottjává vált, de soha nem találta meg azt. Mindenesetre a portugál és a spanyol hajósok pletykáltak a helyről és szájról szájra járt annak története. A legenda szerint a 8. században az Ibér-félsziget megszálló mórok elől szálltak tengerre a portugáliai érsekek és püspökök, majd pedig ezeken a szigeteken kötöttek ki. A hajóikat elégették,

hogy ne akarjanak hazatérni és örökre ott maradtak. Különálló városokat alapítottak, amelyek a béke és az utópia honává váltak. A Boldogok szigete Francesco Pizigano 1367-es térképén is szerepel, ami Portugália méretével volt azonos és az Azori-szigetektől nyugatra helyezkedett el. Antillia szigeteinek is hívták és a későbbi térképeken is valós helyszínekként voltak feltüntetve, nemrég felfedezett szigetekként és városokként. A dolgot tetőzte, hogy 1414-ben egy spanyol hajó legénysége megpillantotta az egyik szigetet, így több nagynevű hajós is keresni kezdte azt. Egyesek úgy vélték, hogy a Boldogok szigete Sao Miguel, az Azori-szigetcsoport legnagyobb szigetével azonos, ami valóban egy jó termő föld volt akkoriban. Mások inkább a földi Paradicsomnak tartották, és ott akartak letelepedni. A legenda számos változáson esett át az idők során, és végül már aranyat és drágaköveket is lehetett találni az utópisztikus szigeten, míg nem végleg eltűnt a térképekről. Ettől függetlenül a hódító konkvisztádorok is a nyomába eredtek,

hogy megtalálják, és néhány indián – Eldorádóhoz hasonlóan – elmondta nekik, hogy minden város aranyból van a szigeteken és mérhetetlen gazdagság vár rájuk, ha megtalálják azokat. Persze sem a konkvisztádorok, sem a mai kor emberei nem találták meg a Boldogok szigetét. Az évszázadok során annyit változtattak a sziget leírásán, hogy az végül teljesen eltért az eredeti változattól.

Az arany nyomában

Edward Hargraves kalandor és aranykutató felkorbácsolta az aranylázat, amikor is aranyat talált Dél-Walesben. Az aranymezőről mesélt a kormánynak, és rengeteg pénzzel megjutalmazták, majd csapatokat küldtek a bányászatra. Volt alkalom, amikor óriási rögöket találtak, az egyik ilyen például több mint 280 kilót nyomott. A század második felében a 17 éves Harold Bell Lasseter (1880-1931) is szerencsét próbált, csakhogy eltévedt az ausztráliai határhoz eső Gibson-sivatagban. Azt állította, hogy egy óriási kvarcszirtre talált, ami tele volt arannyal és 20 kilométer hosszú, továbbá 6,5 kilométer széles. A szomjas utazót végül egy tevehajcsár mentette meg a haláltól, de Lasseter kétszer is visszatért egy expedíció keretein belül, hogy megtalálja a mesébe illő kincset. Ez azonban soha nem sikerült, mivel 1931-ben, az utolsó próbálkozásán elszakadt a csapatától, és egyedül halt meg egy barlangban. Amikor megtalálták a holttestét, akkor mellette hevert naplója is, amit egészen haláláig írt. A napló szerint Lasseter ragaszkodott igazához, hogy nem volt bolond, és hogy a kincs tényleg létezik. 1979-ben Észak-Sydnes egykori polgármestere, Gerry Nolan indított egy expedíciót a területre, és talált is egy addig felfedezetlen kvarcszirtet, ami tele volt ásvánnyal, csak éppen arannyal

A Boldogok szigetét A Hét Város szigetének is hívták, és úgy vélték, hogy annak idején az Atlanti-óceánon helyezkedett el

A beszámoló kigúnyolása

A K. u. 120 körül született *Samosatai Lukianos* korszakának egyik nagy szatirikus írója volt, aki kifigurázta a filozófusokat, a vallásokat, a gazdagokat, de még az isteneket is. *Igaz História egy csodálatos utazásról a Holdban, a Cethalban, a*

Kárhozottak és Álomok szigetén című művében az utópisztikus szigetokről szóló beszámolókat gúnyolja ki. Írásának elején kijelenti, hogy semmi sem igaz abból, amit mondani fog, ahogy abból sem, amit a hajósok vagy kalandorok elbeszélnek.

nem. Vajon Lasseter ezt láthatta régebben? Bár melyik aranykereső ne ismerné fel pont az aranyat? Míg egyesek fantáziálásnak tartják a sivatagi aranyzatony történetét, addig mások úgy vélik, hogy mivel a homok ide-oda szállingózik, így könnyen elfedheti a területet. Többek között az ilyen történetek miatt is hisznek a mai napig Eldorádó létezésében, való igaz, állítólag pont egy dzsungelben található. Az 1500-as években rengeteg konkviztádor kereste a dél-amerikai erdőkben és hegyvidékeken a mitikus országot, melynek házai aranyból álltak. Ide menekültek az inkák utódai, akik azóta is békében, valamint bőséggben élnek. A legenda szerint a

Parime nevű tó partján állt egy város, Manoa del Dorado, amelynek házait aranylemezek borították, kövezete pedig drágakövekből állt. Az inkák utópiájának tekintették, bár mások szerint a fantázia terméke volt, hogy így vezessék félre az aranyra éhes hódítókat. Egy másik mitikus helyet, Zerzurát viszont ismét a sivatagban keresik, méghozzá Egyiptomban, a Nílus-folyótól nyugatra. A helyszínről szóló írárok a 13. századra nyúlnak vissza, és egy olyan városról beszélnek, ami hófehér épületekből áll. A fáma szerint az oázisban található nekropolisz tele van kincsekkel, amit viszont óriások őriznek, akik a helyi tebu nép képviselői lehetnek. A király és a királynő is félti a betolakodóktól a városát, így teljesen elszigeteltként működik a világtól. A helyről szóló leírások az 1400-as évekre datálhatóak vissza, ahol az írástudók közlik egy eltévedt tevehajcsár be-

rekek használtak mosakodásra és fürdésre. Bár mindenki kedvesen bánt a hajcsárral, de végül megszökött a városból, ugyanis ellopott egy értékes rubintgyűrűt. A gyűrű később emírekhez és királyokhoz jutott el, amit 12. századnak vélték és igencsak értékesnek. A feltételezések szerint Zerzurát a keresztes hadjáratok túlélői alapították, akik eltévedtek a szaharai sivatagban. 1885-ben tette közzé beszámolóját *John Gardner Wilkinson* egyiptológus, aki találkozott egy arabbal és elmesélte neki, hogy véletlenül megtalált a csodálatos oázist, ami tele volt forrásokkal és pálmákkal. Emellett látta az egykori utópisztikus civilizáció romjait is, de kincsről nem esett szó. Akárhogyan is, de a tudós leírása után rohamosan kutatni kezdték Zerzurát, amelyet soha nem találtak meg. Közöttük volt a magyar származású *Almásy László* (1895-1951) is, de csak szimpla esőoázisokat fedezett fel a sivatagban. Talán örökre elfedte a

tunk forrásokat: *Francesco Fulvio* olasz prédikátor és író szerint Cucania szigetén a folyók tejből vannak – más források szerint borból –, a helyiek sajtából és kolbászból kötözik a szőlőt. Az égből mártás és cukorka hullik, a tetők

pedig sonkából vannak. Nincsenek tilalmak, mindenkinek jut minden bőven.

A helyet igencsak változatos pontokra teszik: Bécs és Prága közé, míg mások Spanyolország környékére. Ezeket a történeteket a földi Paradicsom utáni sóvárgás ihlette, annyira, hogy volt, aki még a keresésére is megindult. Az embereket elvarázsolta Eszem-iszom ország története, ahol mindenkinek juthat a gyönyörből és megszabadulhat a nélkülözéstől. A hely inkább a szegényebb rétegek képzeleteiben élt, akik éheztek és a megváltást várták. Ezen a helyen a gazdagok voltak alul és a szegények felül, szinte minden a fordítottja volt. Egyes mesélők szerint minél többet aludt ott az ember, annál

Az égből mártás és cukorka hullik, a tetők pedig sonkából vannak

A feltételezések szerint Zerzurát a keresztes hadjáratok túlélői alapították, akik eltévedtek a szaharai sivatagban

számolóját, akit a sivatagban való bolyongástól olyan férfiak mentettek meg, akik magasak voltak, kék szeműek és szőke hajúak. Azért, hogy ápolják, hazavitték Zerzurába, ahol házak, pálmafák, források és medencék voltak, amelyeket szép bőrű nők és gye-

homokvihar az egykori település romjait...

A földi Paradicsom

Számos legendában megjelenik Cucania, azaz Eszem-iszom ország képe. Már az ókoriak is beszélnek róla, de a középkorban is találha-

inkább gazdagodott. Míg a Bol-dogok szigetének vagy Zerzura városának lehetett valóság alapja, addig Eszem-iszom országot egyértelműen az emberiség csodálatos fantáziavilágába kell sorolnunk...

MISKOLCI LÁSZLÓ